

Zinderende demonstratie, met politiegeweld toe

Door [Peter Storm](#)

- Verschenen: 2018
- Bron: <https://www.ravotr.nl/2018/06/09/zinderende-demonstratie-met-politiegeweld-toe/>

Zinderende demonstratie, met politiegeweld toe

Een zinderende demonstratie van honderden mensen – vooral studenten, maar ook docenten en sympathisanten – trok afgelopen middag door de binnenstad van Amsterdam. Het was een protest tegen het neoliberalisme op – of beter: tegen! – de universiteit, de bezuinigingen, de ziekmakende werkdruk van docenten, de uitholling van het onderwijs die daarmee gepaard gaat. Ik heb in lange tijd niet meer aan zoiets moois meegedaan.

Inmiddels hoor ik dat het gezag haar repressie heeft ingezet tegen student-actievoerders door het tentenkamp dat aan het eind van de demonstratie was opgericht, te ontruimen. Daar was ik zelf niet meer bij, aangezien ik enigszins tijdig terug in Tilburg wilde zijn, zonder enig idee in het achterhoofd dat die repressie vandaag al zou toeslaan. Die repressie maakt de glorieuze demonstratie die er aan voorafging bepaald niet ongedaan. Een verslag van wat ik heb beleefd en gezien, plus een enkele gedachte met het oog op wat hopelijk volgt.

Over de redenen van de demonstratie ga ik hier niet heel veel zeggen. Er is een landelijke bezuinigingsmaatregel, heel eufemistisch 'doelmatigheidskorting' genoemd. Hopla, 183 miljoen weggesneden. Er zijn ook bezuinigingen aan diverse universiteiten en faculteiten. Minder docenten moeten lesgeven aan steeds grotere groepen studenten. Slecht voor de gezondheid van docenten die aan werkdruk kapot gaan. Slecht voor de kwaliteit van het onderwijs.

Zelfs het College van bestuur (CvB) van de Universiteit van Amsterdam (UvA) geeft aan dat ze verder bezuinigen niet aanvaardbaar vindt. Het CvB zegt in een afgelopen week verschenen brief [1] bijvoorbeeld: *“En terwijl studenten sneller studeren, meer vakken volgen en er dus meer onderwijs gegeven wordt, is de rijksbijdrage per student in 25 jaar met 25 procent gedaald.”* En het geachte college stelt ook: *“Het is tijd voor een ommekeer, een halt aan het idee dat het nog doelmatiger of efficiënter kan. Het is geen tijd voor nog een korting. Het is tijd voor meer geld, voor de volle breedte van onderwijs en onderzoek.”*

Mooie woorden, maar pas gesproken nadat er tekenen van aanzwellend studentenprotest weerklonken. Mooie woorden die het CvB er niet van zullen weerhouden om hun rol van bestuurders van een bezuinigende neoliberale universiteit loyaal te blijven spelen. Mooie woorden ook die geen enkele garantie vormen dat het CvB niet wederom zal doen wat een eerder CvB deed: de politie afsturen op studenten als acties van die studenten het onmogelijk beginnen te maken om de universiteit op een business-as-usual basis te blijven besturen. Als studenten gebouwen bezetten,

bijvoorbeeld. Of als ze tenten neerzetten in een grasveld... Maar de woorden van het CvB, hoe ongeloofwaardig uit hun mond ook, raken wel de harde realiteit waartegen we vandaag demonstreerden: de universiteit is een bedrijf dat studenten en docenten als kostenpost behandelt. Dat studenten die behandeling niet dulden, en daartegenover ook zeggenschap opeisen, bleek vandaag zeer nadrukkelijk.

De demonstratie begon nabij de Oudemanhuispoort. Daar kregen we eerst een messcherpe toespraak waarin gesteld werd dat studeren een zaak hoort te zijn voor wie nieuwsgierig en leergierig is, en geen privilege voor wie het Nederlandschap en/of voldoende geld heeft. Vervolgens een prachtig Engelstalig gedicht van een jonge rapper, Benjamin Fro, als ik de naam goed heb meegekregen. Vervolgens gingen we op stap: ettelijke honderden mensen, overwegend studenten. Onder hen enkele politieke organisaties: de Internationale Socialisten met hun borden en hun krant de Socialist; en mensen van de SP en vooral van Rood de SP-jongerenorganisatie. Deze groepen waren gezichtsbepalend maar dat is schijn die bedriegt. De meeste studenten hadden hetzij zelfgemaakt actiemateriaal, hetzij helemaal geen spandoeken of borden bij zich.

Er was helaas slechts één demonstrant met een rood-zwarte vlag. Daarmee redde deze demonstrant wel de anarchistische eer. Wat mij betreft hadden we vanuit anarchistische zijde best voor een wat zichtbaarder en nadrukkelijker aanwezigheid kunnen zorgen. Wat we als anarchisten zeggen, zou in de rebelse stemming van deze demonstratie prachtig hebben gepast, en anarchistische praktijken en gedachten zijn maar al te relevant, ook voor de strijd rond de universiteit. Ik kreeg de indruk dat het vooral niet partijpolitiek georganiseerde mensen waren die deelnamen. De zichtbaarheid ging dus naar partijpolitieke, socialistische organisaties. Maar beeldvorming beïnvloeden met borden en vlaggen en spandoeken is één ding. Dat wil nog niet zeggen dat de vlaggen de lading ook dekten.

Die lading – de deelnemers, wij allemaal, maar bovenal die boze studenten – bleek best redelijk explosief van aard. Binnen enkele minuten begonnen de spreekkoren. En die hielden vrijwel ononderbroken aan tot aan het einde van de tocht. Een overzichtje van leuzen:

- *Bezet! Blokkeer! Dit beleid pik ik niet meer!*
- *No Ifs! No Buts! No Education Cuts!*
- *Doe Mee! Sluit je aan! En laat je studie niet vergaan!*
- *No Borders! No Nations! Free Education!*
- *Docenten en studenten, Tegen de regenten!*

Die laatste leus vond ingang nadat een spreker op een tussenstop op de noodzaak van solidariteit tussen docenten en studenten had gewezen. Beide groepen hebben er immers last van als docenten wegens geldtekort steeds harder moeten werken. Zoals een meegebracht spandoek het stelde:

- *Staff & teachers Working Conditions = Student Learning Conditions*

Maar demonstranten keken verder dan de universitaire budgetten en de werkdruk. Zo weerklonk ook:

- *A-Anti-Anticapitalista*

en een enkele keer ook eventjes:

- *Alerta, Alerta, Antifascista*

En:

- *We Are Unstoppable! Another World is Possible!*

Spandoeken en borden waren er ook, veel duidelijk handgemaakt spul. Enkele jonge meiden hadden een hele handvol borden bij zich, met daarop: *"Solidariteit!", "Inclusiviteit", "Intersectionaliteit", "Radicaliteit"*. Er was ook een spandoek: *"Hoe laat is het?"* En dat riep dan ook iemand. Antwoord van demonstranten: Solidariteit! Die combinatie kende ik al. Maar nu klonk na de vraag ook andere tekst van genoemde bordjes, dus ook: Radicaliteit, Intersectionaliteit! Inclusiviteit! Een mooie uitbreiding van het actierepertoire.

Dan was er nog het liedje, met variatie:

- *"1,2,3,4,5,6,7, waar is onze stufi gebleven? Het is niet hier, het is niet daar, allemaal naar Wassenaar!"*

En ja, meer spandoeken. *"Budget cuts = Zombies"*, bijvoorbeeld. *"Budget cuts put critical minds to sleep"*. *"Fight Neoliberalism"*, *"Let's Imagine beyond neoliberalism"*, *"Stop Ideological hegemony"*, *"Students in Solidarity"*, *"Nationale Solidariteit Studentenstrijd"* – waarbij ik 'nationaal' maar welwillend lees als 'landelijk' trouwens. Van nationale sentimenten was gelukkig op de demo buitengewoon weinig te bespeuren. Een hele mooie leus op een spandoek: *"When the humanities are in trouble, humanity is in trouble"*. Humanities: de menswetenschappen, één van de universiteitsbranches waar de bezuinigingen woeden en waar het protest opkomt.

O ja, en *"No Democratization without Decolonization"*. Inderdaad, zeggenschap veroveren zonder ook op de universiteit de strijd aan te gaan tegen de koloniale erfenis die racisme heet, is volstrekt inadequaat. Dit soort spandoeken laten zien hoe breed en hoe diep het radicalisme van deze nog zo jonge studentenbeweging al is. Inzichten die in 2015, het jaar van de grote Maagdenhuisbezetting, gaandeweg naar voren kwamen zijn in het huidige stadium van de aanvang van de huidige protestgolf al nadrukkelijk aanwezig.

Het radicalisme zag je op de demonstratie zelf ook groeien. Bijvoorbeeld als je zag hoe jonge studenten intens luisterden naar de toespraken en aandachtig knikten bij passages die ze kennelijk als eye-opener ervoeren of die bevestigden en uitspraken hoe zij dingen voelden en beleefden. En keer op keer kregen juist de pittigste uitspraken luid applaus. Dat gold bij het begin en bij de al genoemde toespraak onderweg. Het gold ook bij de afsluiting, toen sprekers erop wezen dat andere sociale bewegingen, of het nu de arbeidersbeweging of de burgerrechtenbeweging betrof, dingen gedaan kregen door gebruikt te maken van haar wapen: directe actie. Dit was veel meer dan simplistische peptalk, en mensen namen het opvallend bewust en gretig tot zich. Dit was nu eens een zeldzaam voorbeeld van toespraken die niet dienden als vulling of om tegemoet te komen aan profileringsdrang van deelnemende organisaties, maar echt inhoudelijk iets bijdroegen aan de actie.

Ja, en dan nogmaals dat scanderen van leuzen! Bij veel demonstraties zwakt dat halverwege nogal af. De kelen zijn dan schor, de benen zijn moe, onderlingen conversaties krijgen de overhand. Dat was hier dus anders. Tegen het eind van de route werden de spreekkoren juist nog feller. Bij de grote UvA-campus op Roeterseiland aangekomen klonk het minutenlang: *"Doe Mee, Sluit je Aan! Laat je Studie niet vergaan"*. En ook, heel indrukwekkend *"Onze UvA, Onze UvA!"* Ook het klassieke Bezet! Blokkeer... deed het daar extra goed. We waren hier niet zomaar symbolisch wat aan het roepen. We wilden écht dat mensen – die in de UvA-gebouwen uit de ramen keken naar de demonstratie – zich aansloten. En dat blokkeren en bezetten is wel degelijk ook echt de bedoeling.

Tot een bezetting van een gebouw kwam het vandaag niet, maar er gebeurde wel iets anders aan het eindpunt van de wandeling. Op het grasveld waar we stonden, zetten mensen tentjes op! Vervolgens weer sprekers en muziek, waaronder de al genoemde Benjamin Fro die nu een heel optreden deed en mensen aan het dansen wist te krijgen ook met een mix van hip-hop en R&B. Een SP-politicus voerde ook het woord en legde heel sluw uit hoe je politici als hij *"van onderop"* onder druk moest zetten.

Wel wilde hij dat graag binnen de wet zien gebeuren, en volgens hem ging het vooral om aandacht vragen voor de punten die studenten en docenten maken. Dat je CvB en politiek misschien wel met keiharde, niet bij voorbaat legale, actie moest verslaan, was kennelijk een bruggetje te ver. Maar voor een SP-er klonk hij opmerkelijk radicaal. Dat zal iets met de stemming van de hele demonstratie te maken hebben gehad. Met een praatje a la 'Stem volgende keer op ons' kon hij in dit strijdlustige en terecht ongeduldige gezelschap natuurlijk ook niet echt aankomen.

Maar... tenten dus! Een soort actiekampje a la Occupy, zo begon het er een klein beetje uit te zien. Een slimme greep, als de inschatting is dat het voor een stevige bezetting de tijd nog net niet rijp is. Op zo'n kampje kunnen belangstellenden kennis nemen van het protest de motieven erachter en de methoden. De drempel tot deelname wordt zo wellicht lager, de zichtbaarheid van het protest zeker hoger. Een leus werd prompt even aangepast: *"Bezet! Kampeer! Dit beleid pik ik niet meer!"* Haha.

Er loert bij zoiets wel een gevaar. Zolang zo'n tentenkamp een opstapje is naar meer en fellere activiteiten, is het prachtig. Maar als kamperen gepusht zou gaan worden, niet als opstap naar bezettingsacties maar als alternatief voor zulk soort acties, dan zou er iets mis gaan. Geen CvB gaat overstag van demonstranten in tentjes in het gras op universiteitsterrein. Al blijken ze er soms wel erg nerveus van te worden.

Want... we zullen dus niet weten hoe dit specifieke tentenkamp zich zou hebben ontwikkeld. De politie heeft inmiddels het kamp ontruimd, zo krijg ik te horen uren nadat ik het terrein had verlaten om weer terug naar Tilburg te gaan. Intussen zie ik inderdaad een verslag op AT5, [2] het blijkt niet heel zachtzinnig te zijn gegaan, en de UvA – die van de managers, niet die van studenten en docenten – was degene die de politie op de actievoerders losliet. Ik moet zeggen, ik ben verbaasd. Dit gras is UvA-terrein, zo begreep ik ter plekke. Dat de politie heeft ingegrepen, valt daarmee onder UvA-verantwoordelijkheid, en kan de CvB precies de laatste beetje goodwill kosten die ze met de eerder geciteerde brief wellicht hoopten te herwinnen. Hoe dit gaat uitpakken, hoe studenten gaan reageren op het politieoptreden en de botte opstelling van het CvB? Wordt het verzet nu gesmoord, of juist eerder aangewakkerd? Dat is bij zoiets steeds weer de vraag. Ik ben voorzichtig optimistisch. Ik kan me niet voorstellen dat actievoerders na vandaag bij de pakken gaan neerzetten nu een aantal van ons van een grasveld zijn gejaagd en geknuppeld.

Deze snelle repressie van totaal vreedzaam protest is wrang maar leerzaam. Het laat de kwade trouw van de regenten zien. Het laat zien hoe illusoir het streven is om hun goodwill te winnen, om ze met argumenten en lieve acties om te turnen. Het idee dat de universitaire en politieke regenten wijken voor minder dan daadwerkelijke harde druk is sowieso misplaatst. Strategisch doel dient niet te zijn: de goodwill van de autoriteiten winnen. Die goodwill is niet beschikbaar en dus geen haalbare kaart, tenzij we met goodwill hypocriete naar-de-mond-praterij bedoelen. Strategisch doel is ook niet: de autoriteiten het juiste inzicht bijbrengen dat bezuinigingen verkeerd zijn. Uit de geciteerde brief van het CvB blijkt al dat bestuurders dat allang weten.

Strategisch doel dient volgens mij te zijn: het doorzetten van bezuinigingen en neoliberaal beleid daadwerkelijk onmogelijk maken. Obstructie, dwars liggen, de universiteit aan de bestuurlijke greep van de managers onttrekken, die kant op. Bezetting van gebouwen, staking van docenten en van ander personeel. Gezellige en ludieke, publieksvriendelijke acties zijn nuttig om de argumenten van actievoerders te verspreiden, om sympathie en steun te vinden onder studenten, personeel en andere mensen die last hebben van bezuiniging en neoliberalisme. Maar er is tegelijk iets anders nodig, want regenten en het bestel laten zich niet op die manier verslaan. Het gezag speelt het hard. Studenten, docenten en hun bondgenoten kunnen het zelf maar beter ook snoeihard spelen. Opgewekt, creatief, vrolijk, aanstekelijk, ook dat. Jazeker! Maar vooral ook: h rd.

Voetnoten

- [1] Geert ten Dam, Keren Maex, Jan Lintsen, *“Open brief UvA-bestuur: ‘De essentie van de universiteit dreigt in gevaar te komen’”*, Folia, 5 juni 2019, <https://www.folia.nl/ opinie/121943/open-brief-uva-bestuur-de-essentie-van-de-universiteit-dreigt-in-gevaar-te-komen>
- [2] *“Politie grijpt in bij studentenprotest Roeterseiland”*, AT5, 8 juni 2018, <http://www.at5.nl/artikelen/183049/politie-grijpt-in-bij-studentenprotest-roeterseiland>

[UvA](#), [Universiteit](#), [Bezuinigingen](#)

From:

<https://anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

https://anarchisme.nl/namespace/zinderende_demonstratie_met_politiegeweld_toe?rev=1531433472

Last update: **16/10/19 09:40**